

Pedagog-rahbar chiqishida yo'l qo'yiladigan xatoliklar

Go'zal Erkinovna Xalikulova

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagog - rahbarning xususiyatlari va "o'qituvchi-yetakchi" tizimidagi munosabatlarning asosiy elementlari ko'rib chiqiladi. Maktab ta'limi muassasasi rahbari va o'qituvchilari o'rtasidagi munosabatlarni shakllantirishga ta'sir etuvchi omillarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu turkum ikki jihatda ko'rib chiqiladi: rasmiy va norasmiy (norasmiy) munosabatlar ko'rsatib o'tildi. Televideniyeda bolalarga bag'ishlangan ingliz tilini o'rganish to'g'risidagi ko'rsatuvlarda tilni bilmagan rejissyorlarning mas'uliyatsizligi tufayli bolalar tilidan aytilgan ingliz tilidagi she'rlarning mazmuni jihatidan katta xatolarga yo'l qo'yilishi kabilar shular jumlasidandir. Bu masala esa, o'z navbatida, oliy ta'lim muassasalari pedagoglariga borib taqaladi.

Kalit so'zlar: pedagog-rahbar, zamonaviy pedagog, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, xalqaro hamkorlik, muloqotni rivojlantirish, psixologik-pedagogik munosabatlar

Unacceptable mistakes of a teacher-leader

Gozal Erkinovna Khalikulova

Uzbekistan State Institute of Arts and Culture

Abstract: This article discusses the characteristics of a teacher-leader and the main elements of relations in the "teacher-leader" system. Particular attention is paid to the factors influencing the formation of relations between the headmaster and teachers. This category is considered in two aspects: official and unofficial (informal) relations are shown. One of them is the fact that children's English-language programs on television make serious mistakes in the content of children's English-language poems due to the irresponsibility of the director who does not know the language. This question, in turn, goes back to the teachers of higher educational institutions.

Keywords: teacher-leader, modern teacher, information and communication technologies, international cooperation, development of communication, psychological and pedagogical relations

Maxsus o'ylab topilgan psixologik-pedagogik munosabatlar shakli asosida ta'lim jarayonida muntazam ravishda qo'llaniladigan, har doim maqbul og'ish darajasi bilan

bashorat qilinadigan ta'lim natijasiga erishishga olib keladigan shakllar, metodlar, usullar, o'qitish va tarbiya vositalarining maxsus to'plamini shakllantirilishi natijasida pirovard natijada maqsadga erishish uchun to'plangan malaka asosida shakllangan qolip, shakl. Pedagog-rahbar o'z chiqishlarida yettita narsadan ehtiyot bo'lishi kerak. Bular:

- mavzuni chuqur o'rganmaslik;
- auditoriyani kuzatmaslik;
- auditoriyaga bo'lgan befarqlik;
- tinglovchilarni zeriktirib qo'yish;
- nutqning kompozitsion tarqoqligi;
- tilda pala-partishlikka yo'l qo'yish;
- yomon diksiya.

Yana shuni alohida ta'kidlab o'tish o'rinliki, so'nggi yillarda zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda o'qitishning ilg'or uslublarini joriy etish yo'li bilan, o'sib kelayotgan yosh avlodni chet tillarda o'qitish, shu tillarda erkin so'zlasha oladigan mutaxassislarni tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish hamda buning negizida ularning jahon sivilizatsiyasi yutuqlari hamda dunyo axborot resurslaridan keng ko'lamda foydalanishlari, xalqaro hamkorlik va muloqotni rivojlantirishlari uchun shart-sharoit va imkoniyatlar yaratish maqsadida qator vazifalar belgilandi. Bugungi kunda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi zamonaviy tarzda chet tillarni o'qitish maqsadida texnik vositalar va anjomlar bilan jihozlandi. Dasturlar ishlab chiqilib, yoshlarga zamonaviy ta'lim berilmoqda. Shu jumladan televideniye, mahalliy telekanallar orqali bolalar va o'smirlarni xorijiy tillarga o'rgatish bo'yicha ko'rsatuvlar tayyorlanib, translyatsiya qilinmoqda. Boshqa xalqlarning tarixi va madaniyati, jahon ilmi va texnikasiga bag'ishlangan ilmiy-ommabop, xorijiy badiiy hamda multiplikatsiyaviy filmlar o'zbek tilidagi subtitr yordamida muntazam ko'rsatilib borilmoqda.

Ushbu materialda pedagog - rahbarning xususiyatlari va "o'qituvchi - etakchi" tizimidagi munosabatlarning asosiy elementlari ko'rib chiqiladi. Maktab ta'limi muassasasi rahbari va o'qituvchilari o'rtasidagi munosabatlarni shakllantirishga ta'sir etuvchi omillarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu turkum ikki jihatda ko'rib chiqiladi: rasmiy va norasmiy (norasmiy) munosabatlar.

Vazifalarni ko'r-ko'rona bajarayotgan mutaxassislar tomonidan jiddiy xatoliklarga ham yo'l qo'yilmoqda. Masalan, ko'pchilik ingliz tili o'qituvchilarining tillarni bir-biriga qorishtirib gapirish masalasida befarqligi, televideniya bolalarga bag'ishlangan ingliz tilini o'rganish to'g'risidagi ko'rsatuvlarda tilni bilmagan rejissyorning mas'uliyatsizligi tufayli bolalar tilidan aytilgan ingliz tilidagi she'rlarning mazmuni jihatidan katta xatolarga yo'l qo'yilishi kabilar shular

jumlasidandir. Bu masala esa, o'z navbatida, oliy ta'lim muassasalari pedagoglariga borib taqaladi. Yana bir muammo, tillarni yaxshi baladigan, o'zini madaniyatli qilib ko'rsatish maqsadida ba'zi pedagoglar tillarni bir-biri bilan qorishtirib gapirishadi. Bu o'quvchi nutqining buzilishiga asosiy sabab bo'ladi.

Davlatimiz tomonidan yaratilayotgan ulkan imkoniyatlardan oqilona foydalanib, oliy ta'lim muassasalarida pedagog va rahbarlik faoliyatida sidqidildan mehnat qilish, o'z ustida muttasil ishlash orqali katta yutuqlarga erishish va jamiyat rivojiga o'z hissasini qo'shib borish yo'lida toza va ravon nutqqa erishish yo'lida muttasil mashq qilib borish eng mas'uliyatli vazifadir.

Pedagogika shaxsni tarbiyalash va tarbiyalash jarayoni sifatida ham muayyan texnologiyalardan foydalanishga asoslanadi. texnologiya - har qanday harakatlarni bajarish algoritmi (usul va texnikasi), pedagogika - tarbiya va ta'lim jarayoni xisoblanadi. Pedagogik texnologiya - bu shaxsni tarbiyalash va tarbiyalash uchun mo'ljallangan uslublar, shakllar, usullar va usullar majmuidir.

Kasbiy va shaxsiy munosabatlar pedagogik jarayonning asosiy shaklidir. Pedagogik munosabatlarning mahsuldorligi, birinchi navbatda, pedagogik o'zaro ta'sirning barcha sub'ektlari tomonidan qabul qilinishi kerak bo'lgan muloqotning maqsadlari va qadriyatlari bilan belgilanadi.

Pedagogik munosabatlarda markaziy o'rinni o'qituvchining shaxsiyati egallaydi, u ushbu munosabatlarning barcha jihatlariga eng muhim ta'sir ko'rsatadi: pertseptiv, kommunikativ, interaktiv. Haqiqiy shaxslararo aloqalarda o'qituvchi shaxsining barcha fazilatlarini, uning kommunikativ salohiyati, ijtimoiy ahamiyati, insonga yoqadigan va yoqtirmaydigan tomonlari, moslik va nomuvofiqlik, jozibadorlik va dushmanlik namoyon bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Г.Е. Халикулова. Сценическая речь. Ташкент-2007
2. Г.Е. Халикулова. Народный поэт Узбекистана Мухаммад Юсуф-певец родного края и любви. Международная конференция, стр. 154-159
3. Г.Е. Халикулова. Актуальные проблемы подготовки высококвалифицированных научных и научно-педагогических кадров в институте. Театр// – Ташкент: 2014, стр. 9-10.
4. Г.Е. Халикулова. Проблемы создания персонажей в театральных постановках. Роль искусства и культуры в формировании духовности человека / Республика...
5. Г.Е. Халикулова. Проблемы гармонии речи и движения в создании пьесы. Творчество Мукарамы Тургунбаевой и развитие ее узбекской сценической хореографии...

6. Г.Е. Халикулова. Формирование сценической речи в профессиональных спектаклях и роль системы Станиславского в развитии театрального искусства. Университет культуры и искусств в мировом образовательном пространстве: Российский...

7. Г.Е. Халикулова. Новые стилистические исследования, совершенствующие дыхание в овладении навыками сценической речи актера. Сохранение национальности в области хореографии в условиях глобализации...

8. Г.Е. Халикулова. Современный руководитель озабочен повышением профессиональной речи женщины. "Женщина - расцвет духовности" ЖизПи., 4-я Республиканская научно-практическая конференция...

9. Г.Е. Халикулова. Роль искусства в развитии страны, процветании народа и воспитании зрелого поколения. «Подготовка образованного и интеллигентного зрелого поколения» прошла в Ташкенте

10. Г.Е. Халикулова, Шодиев Х.Х. Повышение качества подготовки кадров и развитие отрасли в Государственном художественном институте Узбекистана. Проблемы создания образа героя времени в искусстве и культуре Узбекистана...

11. Г.Е. Халикулова. Духовная зрелость является обязательным требованием. ЖизПИ, сборник, стр. 363

12. Г.Е. Халикулова. Мастер деликатных слов. Статья к монографии «Мухсин Гамидов (Мастер художественного слова)» УзГСИ, стр. 8

13. Г.Е. Халикулова. Искусство на пути к развитию. Калдиргоч, Ташкент

14. Г.Е. Халикулова. Вопросы повышения активности молодежи в музыкальном исполнительстве и ее развития. Ташкентский ТДМИ, (Топлам)

15. Г.Е. Халикулова. Личные комментарии о современном театре. Калдиргоч, г. Ташкент, стр. 2

16. Г.Е. Халикулова. Сцена - историческая сцена. Театр, Ташкент, стр. 20-21

17. Г.Е. Халикулова. Поэзия Навои в речи актеров. Театральная, 10-11

18. Г.Е. Халикулова. Маннон Уйгур – выдающийся режиссер узбекского театра и мастер сценической речи. Институт литературы и искусства, Алматы, 59-60

19. Г.Е. Халикулова. Сценическая речь и язык. Мулагот, Ташкент, 35

20. Г.Е. Халикулова. Сцена актера пуста. Театр, Ташкент, стр. 22-23

21. Г.Е. Халикулова. Преподавание воспитательного процесса по укреплению не сильных педагогов студентов - будущих педагогов. наука и образование 3 (4), 484-491

22. Г.Е. Халикулова. Спецновелла Ойбекнинга "Навои". наука и образование 3 (4), 300-307

23. Г.Е. Халикулова. Особенность поздравительной речи. наука и образование 3 (4), 769-776
24. Г.Е. Халикулова. Язык и стиль оммабопа. наука и образование 3 (4), 759-765
25. Г.Е. Халикулова. Речь Мирзо Улугбека в спектакле. наука и образование 3 (4), 353-358
26. Г.Е. Халикулова. Улучшить разговорные навыки женщин-ученых и руководителей. наука и образование 3 (4), 343-353
27. Г.Е. Халикулова. Алишер Навои драмаси олтин мерос. наука и образование 3 (4), 334-343
28. Г.Е. Халикулова. Ёш навкирон Навои сиймоси актерлар назарида. наука и образование 3 (4), 328-334
29. Г.Е. Халикулова. Интерпретация образа Мирзо Улугбеком - сцена школьной речи. наука и образование 3 (4), 317-328
30. Г.Е. Халикулова. Описание Алишером Навои тона и речи образа. наука и образование 3 (4), 307-312